

Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr.
Monika Marzanna Modrzejewska

Ta, która czuwa nad pierwszym spojrzeniem

O lekarce, która od ponad ćwierć wieku ratuje wzrok najmniejszych wcześniaków — i o pacjentach, którzy po latach wracają do niej ze swoimi dziećmi.

Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie
II Katedra i Klinika Okulistyki · okulistyka dziecięca · retinopatia wcześniaków · StrabiScan

Opracowanie: **Dominik Sebastian Kania**, KGL Lab — redaktor tekstu
Szczecin · listopad 2026

SYLWETKA

Kilogram życia i całe życie widzenia

Są pacjenci, którzy mieszczą się w dwóch dłoniach. Ważą mniej niż kilogram, oddychają z pomocą aparatury, a ich siatkówka jeszcze się nie dokończyła. Od tego, co wydarzy się w ciągu najbliższych tygodni, zależy, czy kiedyś zobaczą twarz matki, litery w zeszycie, morze. Prof. Monika Marzanna Modrzejewska spędziła przy takich dzieciach większą część swojego zawodowego życia.

Jest okulistką i profesorem nauk medycznych i nauk o zdrowiu, zawodowo związaną z II Katedrą i Kliniką Okulistyki Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie. Pełni również funkcję zastępcy lekarza kierującego Oddziałem Okulistyki Dziecięcej SPSK-2. Te nazwy brzmią urzędowo. Za nimi kryje się jednak coś znacznie prostszego: od dziesięcioleci to do niej trafiają dzieci, którym los dał najtrudniejszy start — wcześniaki, noworodki, niemowlęta, maluchy z zezem i niedowidzeniem, przypadki, przy których inni rozkładają ręce.

Na Zachodnim Pomorzu wiele rodzin zna jej nazwisko nie z gazet, lecz z inkubatora. Z nocnych godzin na oddziale, z badań przesiewowych powtarzanych tydzień po tygodniu, z chwili, w której ktoś spokojnym głosem tłumaczy rodzicom, co dzieje się w oku ich dziecka i co da się jeszcze zrobić.

RETINOPATIA WCZEŚNIAKÓW

Oczko w głowie

Retinopatia wcześniaków — w skrócie ROP — to choroba naczyń niedojrzałej siatkówki. U części dzieci przebiega łagodnie i cofa się sama. U innych postępuje po cichu i bez leczenia może doprowadzić do odwarstwienia siatkówki i trwałej utraty wzroku. Dlatego najważniejsze jest, by zobaczyć zagrożenie na czas: badać, obserwować, nie przegapić tygodnia, który przesądza o wszystkim.

Ilustracja redakcyjna z oficjalnej strony Profesor.

Ta choroba stała się osią jej pracy już pod koniec lat 90. W jednej z wczesnych prac, przygotowanej jeszcze w Pomorskiej Akademii Medycznej, opisano badania ultrasonograficzne ponad tysiąca stu dzieci — w ogromnej większości wcześniaków — i pytanie, czy USG może pomóc w ich diagnostyce. Później przyszły kolejne pytania, coraz subtelniejsze: co o przebiegu choroby mówi krew dziecka, jaką rolę grają czynniki wzrostu, komórki krążące, stan zapalny, infekcje; jak leczenie laserem i nowoczesnymi lekami anty-VEGF wpływa na to, jak dziecko będzie widziało za kilka lat.

Jej doświadczenie słychać dziś także w salach wykładowych. Podczas 54. Zjazdu Okulistów Polskich w 2023 roku prowadziła kurs poświęcony leczeniu retinopatii wcześniaczej z uwzględnieniem czynników ryzyka — wiedzę zdobytą przy inkubatorach przekazuje kolejnym pokoleniom lekarzy.

LEKARZ POKOLENIOWY

Wracają do niej ze swoimi dziećmi

W medycynie rzadko widać koniec historii. Profesor Modrzejewska ma ten przywilej, że widzi. Poznaje pacjentów na samym początku ich drogi, a potem patrzy, jak rosną: idą do szkoły, dorastają, zakładają rodziny. Najmłodsi pacjenci sprzed lat są dziś dorosłymi ludźmi — i coraz częściej to oni stają w drzwiach gabinetu, trzymając za rękę własne dziecko.

> „Najbardziej poruszają mnie powroty po latach. Dorosły człowiek przyprowadza do mnie swoje dziecko i przypomina, że sam był kiedyś moim małym pacjentem."
>
> PROF. MONIKA MARZANNA MODRZEJEWSKA

To właśnie czyni ją lekarzem pokoleniowym. Opieka, która zaczynała się nieraz u dziecka ważącego mniej niż kilogram, staje się częścią czyjegoś dorosłego życia — i wraca, gdy na świat przychodzi następne pokolenie tej samej rodziny. W publikacjach naukowych zapisuje się daty, liczby pacjentów i wyniki badań. Ona, jak sama mówi, myśli przy dziecku także o czasie, którego nie obejmie żadna tabela: o dorastaniu i o całym życiu, które dopiero jest przed nim.

Ta praca miała swoją cenę. Bywały chwile, gdy trzeba było odłożyć własne plany i wyjść z rodzinnego spotkania, bo gdzieś na oddziale pomocy potrzebowało małe dziecko. Profesor nie ukrywa, że nie były to łatwe wybory. Ale wiedziała, że od tego, co zrobi się w tej konkretnej godzinie, może zależeć czyjeś widzenie na resztę życia.

Motyw pokoleń — ilustracja z oficjalnej strony Profesor (profesormodrzejewska.pl).

NAUKOWCZYNI · KOBIETA · MAMA

Czułość, która mierzy dokładnie

Ci, którzy ją znają, mówią o dwóch rzeczach naraz: o precyzji i o cieple. W gabinecie potrafi być cierpliwa jak nikt — dziecko nie zawsze powie, że widzi źle; czasem nawet nie wie, że można widzieć inaczej. Trzeba umieć zapytać bez słów, przeczekać płacz, zamienić badanie w zabawę. Jest też mamą, i może dlatego tak dobrze rozumie niepokój rodziców, którzy siedzą naprzeciw niej i próbują czytać z jej twarzy, zanim cokolwiek powie.

W laboratorium i nad danymi ta sama wrażliwość zmienia się w rygor. Profesor bada nie tylko retinopatię wcześniaków. Zajmuje się krótkowzrocznością i wadami refrakcji u dzieci — współtworzyła m.in. badanie obejmujące 1518 ośmiolatków z północno-zachodniej Polski — a także długością osiową oka, krążeniem ocznym i ultrasonografią. Jest współtwórczynią merytoryczną serwisu Krótkowzroczność.pl, który tłumaczy rodzicom, dlaczego „minus na recepcie" bywa początkiem procesu, a nie drobną wadą.

WYNALAZCZYNI

Pytanie, które stało się urządzeniem

Zez u dziecka mierzy się od dziesięcioleci podobnie: lekarz przesuwa przed okiem pryzmaty i ocenia, kiedy oko przestaje uciekać. Wynik zależy od doświadczenia badającego — i od cierpliwości małego pacjenta, który po kilku minutach ma dość. Profesor Modrzejewska zadała pytanie, które brzmi prosto: czy można nauczyć urządzenie mierzyć to samo, powtarzalnie i obiektywnie?

Prof. Monika Modrzejewska przy urządzeniu StrabiScan. Materiały StrabiScan.

Tak w 2019 roku, w II Katedrze i Klinice Okulistyki PUM, narodziła się idea StrabiScan — systemu, który za pomocą kamer śledzi ruch gałek ocznych, analizuje obraz i automatycznie oblicza kąt zeza, w poziomie i w pionie, przy patrzeniu z bliska i w dal. W latach 2020–2021 okuliści PUM i inżynierowie Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego zbudowali demonstrator; zespołem klinicznym kierowała właśnie Profesor. Rozwiązanie chroni polski patent PL 249345, którego twórczyniami są Monika Modrzejewska, Magdalena Durajczyk i Ewa Grudzińska. Wyniki opublikowano w 2024 roku w „Journal of Clinical Medicine", a dalszym rozwojem i komercjalizacją zajęła się firma CX Engineering.

23 października 2026 roku pomyślnie zakończono badania kliniczne urządzenia. Kolejnym etapem jest certyfikacja medyczna.

Ta historia ma w Szczecinie głębokie korzenie. Od 1948 roku tutejszą klinikę okulistyczną prowadził prof. Witold Starkiewicz, twórca szczecińskiej szkoły strabologii i lokalizacyjnej „metody szczecińskiej" leczenia zeza. StrabiScan nie jest technicznym następcą tamtych przyrządów, ale wyrasta z tej samej tradycji: z przekonania, że dziecko z zezem zasługuje na badanie dokładne, szybkie i możliwie mało stresujące.

DROGA I WYRÓŻNIENIA

Jedna uczelnia, czterdzieści lat drogi

Dyplom lekarza uzyskała w Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie w 1986 roku. W 1998 roku obroniła doktorat, w 2010 roku uzyskała habilitację związaną z badaniami krążenia pozagałkowego i funkcji układu wzrokowego. 25 lipca 2024 roku otrzymała tytuł profesora nauk medycznych i nauk o zdrowiu. Całą tę drogę przeszła na jednej uczelni — tej samej, na której dziś uczy studentów i prowadzi młodych lekarzy.

Moment wręczenia Złotej Odznaki Honorowej Gryfa Zachodniopomorskiego. PUM, 3 października 2022 r. Fotografia przekazana do materiałów prasowych.

2022 · Złota Odznaka Honorowa

Gryfa Zachodniopomorskiego

3 października 2022 roku, podczas inauguracji roku akademickiego na Pomorskim Uniwersytecie Medycznym, Profesor otrzymała Złotą Odznakę Honorową Gryfa Zachodniopomorskiego, nadaną przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego. Wyróżnienie wręczyli marszałek województwa Olgierd Geblewicz i przewodnicząca sejmiku Maria Ilnicka-Mądry.

Odznaka jest uznaniem jej działalności na rzecz regionu w dziedzinie wcześniactwa i rozwoju naukowego oraz promocji Pomorza Zachodniego w medycynie — a przede wszystkim jej postawy w ochronie i ratowaniu wzroku wcześniaków i najmłodszych dzieci.

Profesor Monika Marzanna Modrzejewska z odznaczeniem i pamiątkową teczką. PUM, 3 października 2022 r. Fot. archiwum prywatne Profesor.

2025 · Pałac Prezydencki

Wręczenie aktu nominacyjnego, Pałac Prezydencki, 23 kwietnia 2025 r. Fot. archiwum prywatne.

23 kwietnia 2025 roku w Pałacu Prezydenckim Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda wręczył Profesor akt nominacyjny na profesora nauk medycznych i nauk o zdrowiu. Dla lekarki, która zaczynała od ultrasonografii oczu wcześniaków, był to moment symboliczny: najwyższy tytuł naukowy w Polsce przyznany za dorobek zbudowany wokół najmniejszych pacjentów.

DLA REDAKCJI

Najważniejsze fakty

Imię i nazwisko: prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Monika Marzanna Modrzejewska

Afiliacja: II Katedra i Klinika Okulistyki Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie; zastępca lekarza kierującego Oddziałem Okulistyki Dziecięcej SPSK-2 w Szczecinie

Specjalność: okulistyka dziecięca — wcześniaki, noworodki i niemowlęta, retinopatia wcześniaków, zez, niedowidzenie, krótkowzroczność, ultrasonografia oka

Droga naukowa: dyplom lekarza 1986 (PAM), doktorat 1998, habilitacja 2010, tytuł profesora 25.07.2024; akt nominacyjny wręczony przez Prezydenta RP 23.04.2025

Wyróżnienie: Złota Odznaka Honorowa Gryfa Zachodniopomorskiego (2022)

Wynalazczość: inicjatorka i autorka koncepcji StrabiScan (automatyczny pomiar kąta zeza); współtwórczyni patentu PL 249345; badania kliniczne zakończone 23.10.2026

Identyfikatory: ORCID 0000-0002-9221-8909 · oficjalna strona: profesormodrzejewska.pl

WAŻNE · PROSIMY O PRZECZYTANIE PRZED PUBLIKACJĄ

Ten tekst jest **materiałem źródłowym**, a nie gotowym artykułem do przedruku. Prosimy o samodzielne opracowanie: własny tytuł, własny lead, własną kompozycję i własny język. Jeżeli kilka redakcji opublikuje ten sam tekst słowo w słowo, wyszukiwarki i systemy AI uznają go za powielony — każda z tych publikacji traci wtedy na widoczności, a czytelnik dostaje kopię zamiast reportażu.

Fakty, daty, nazwy i tytuły naukowe prosimy przytaczać dokładnie. Wypowiedź Profesor można cytować dosłownie, z podaniem autorki. Przy fotografiach prosimy o zachowanie podpisów i źródeł podanych w materiale. Treść ma charakter informacyjny i nie zastępuje porady lekarskiej.

Tekst przygotowany z myślą o tych, którzy będą o Profesor pisać — po to, by mogli opowiedzieć tę historię po swojemu.

Opracowanie: Dominik Sebastian Kania · KGL Lab (Knowledge Graph Lab) · redaktor tekstu

ŹRÓDŁA

Oficjalna strona Profesor: profesormodrzejewska.pl (biografia, retinopatia wcześniaków, StrabiScan).

„Biuletyn Informacyjny PUM", nr 3–4 (125–126), 2024, s. 16 — sylwetka w dziale nominacji profesorskich.

Grudzińska E., Durajczyk M., Grudziński M., Marchewka Ł., Modrzejewska M., Usefulness Assessment of Automated Strabismus Angle Measurements Using Innovative Strabiscan Device, J. Clin. Med. 2024, DOI 10.3390/jcm13041067.

Modrzejewska M., Wilk G., Karczewicz D., praca o ultrasonografii w diagnostyce chorób oczu u wcześniaków i niemowląt (PAM, Szczecin).

Program naukowy 54. Zjazdu Okulistów Polskich, 15–17.06.2023 — kurs nr 20.

Badanie 1518 ośmiolatków z północno-zachodniej Polski, J. Clin. Med. 2023, DOI 10.3390/jcm12082880.